

Klimaprojeksjoner for Norge

Inger Hanssen-Bauer, MET og KSS

Presentasjon for Klimarisikoutvalget, 18.01.2018

Norsk klimaservicesenter (KSS)

Et samarbeid mellom

- Meteorologisk institutt
- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Bjerknes senteret
- Uni Research (Uni Klima)

Miljødirektoratet sitter i styret

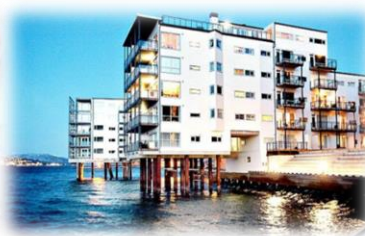
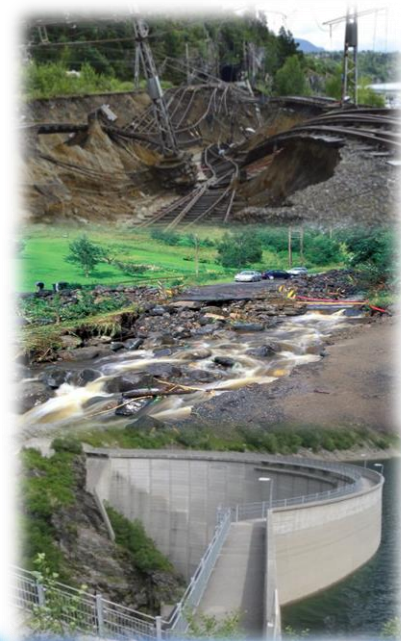
Misjon

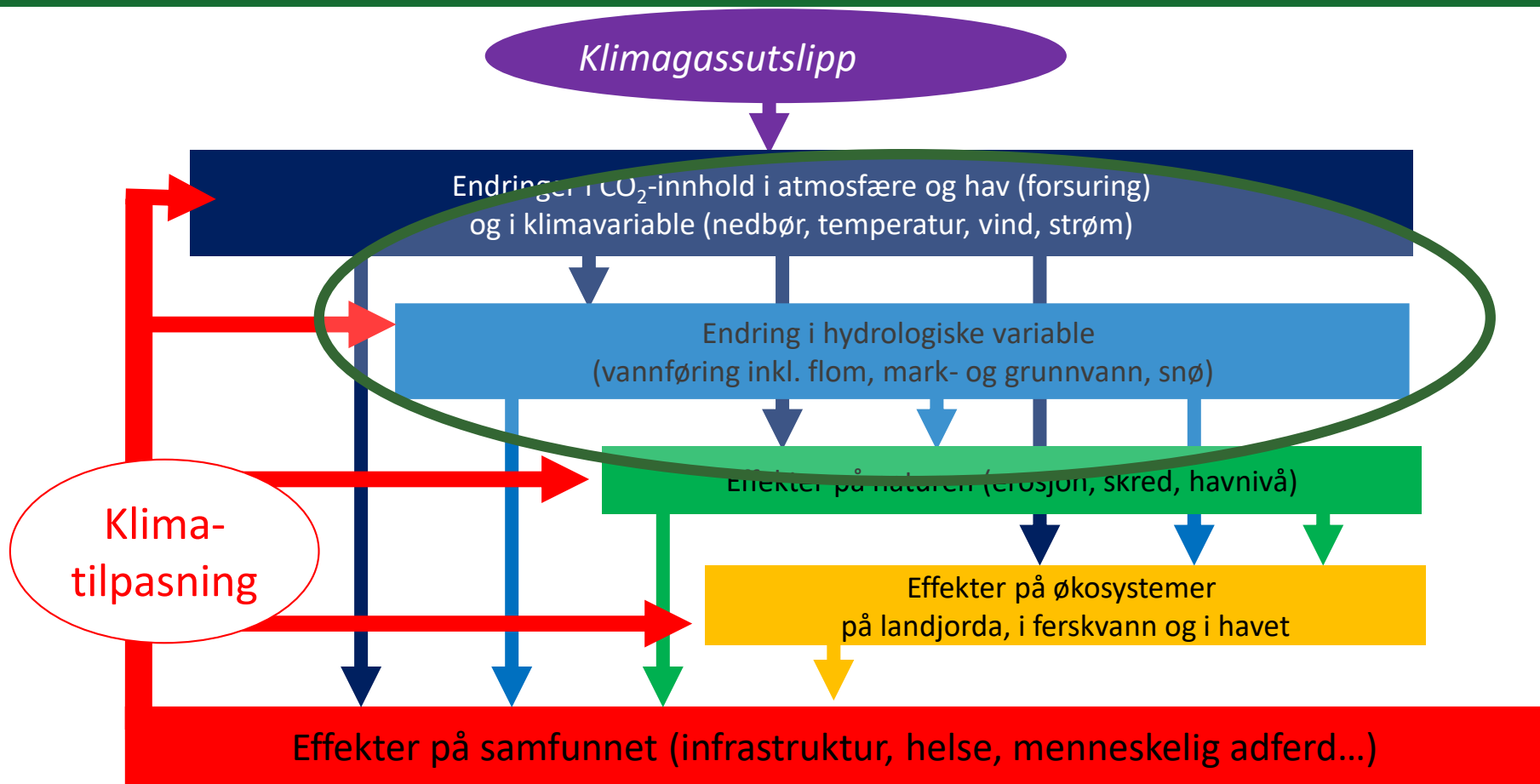
- NOU 2010:10
- Stortingsmelding 33 (2012-2013)
- **«Norsk klimaservicesenter skal gi beslutningsgrunnlag for klimatilpasning i Norge»**

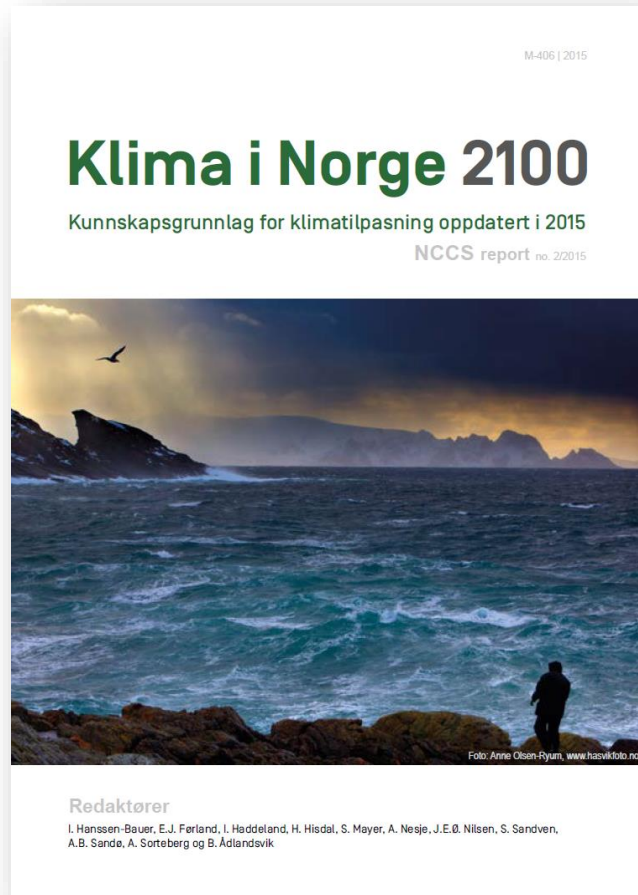

Viktige brukergrupper

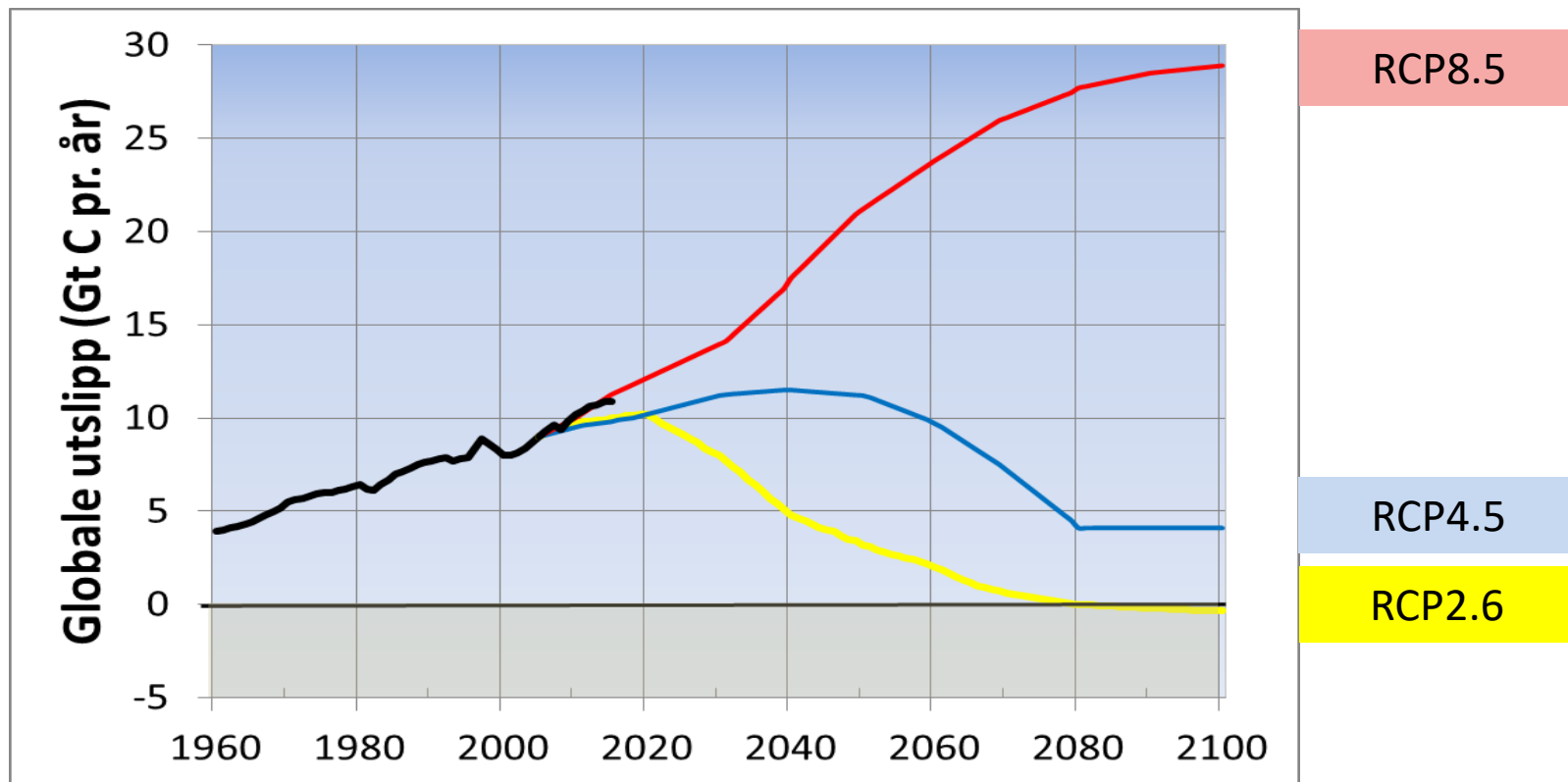
- Stat, fylke, kommuner
- Sektormyndigheter med ansvar for viktig infrastruktur
- Viktige sektorer
- Klimaeffektforskning

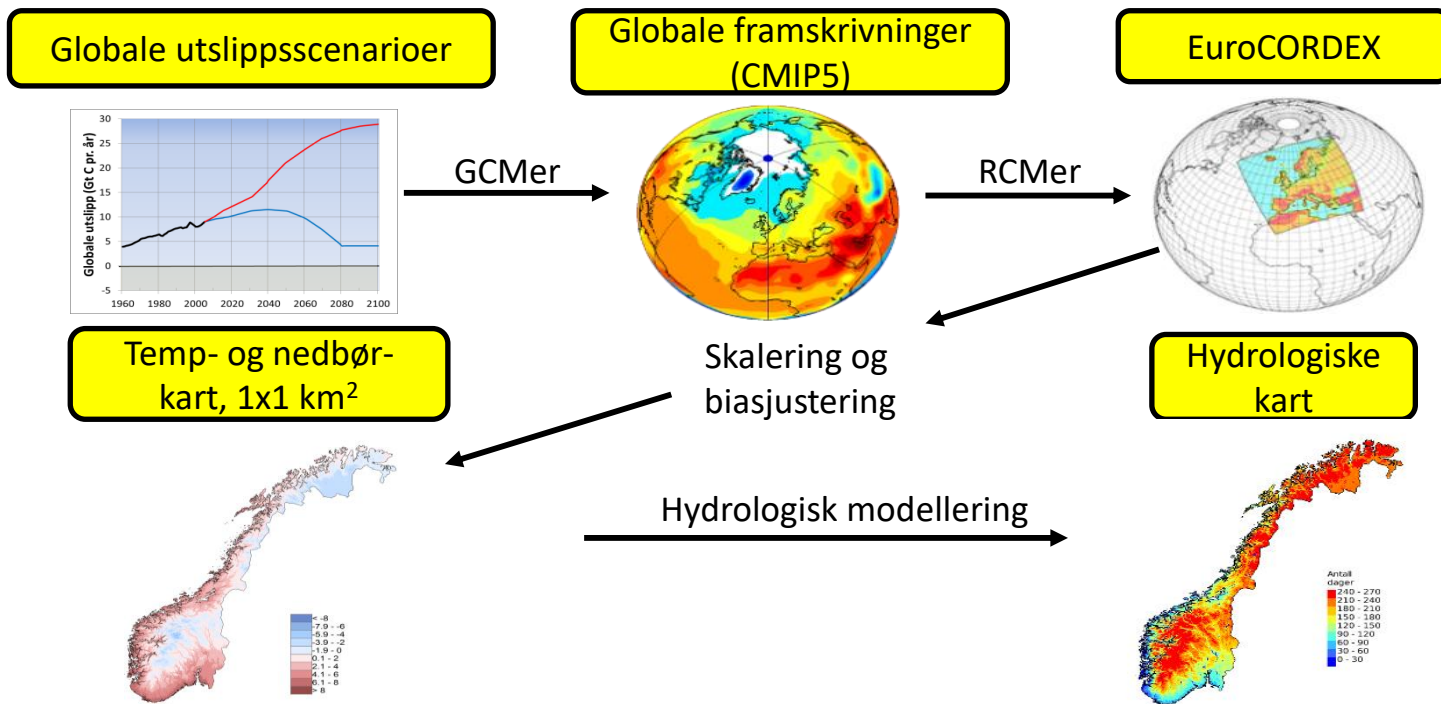

Globale utslippsscenarioer, CO₂

Fra globale utslipp til klima i Norge

Klimaprofiler

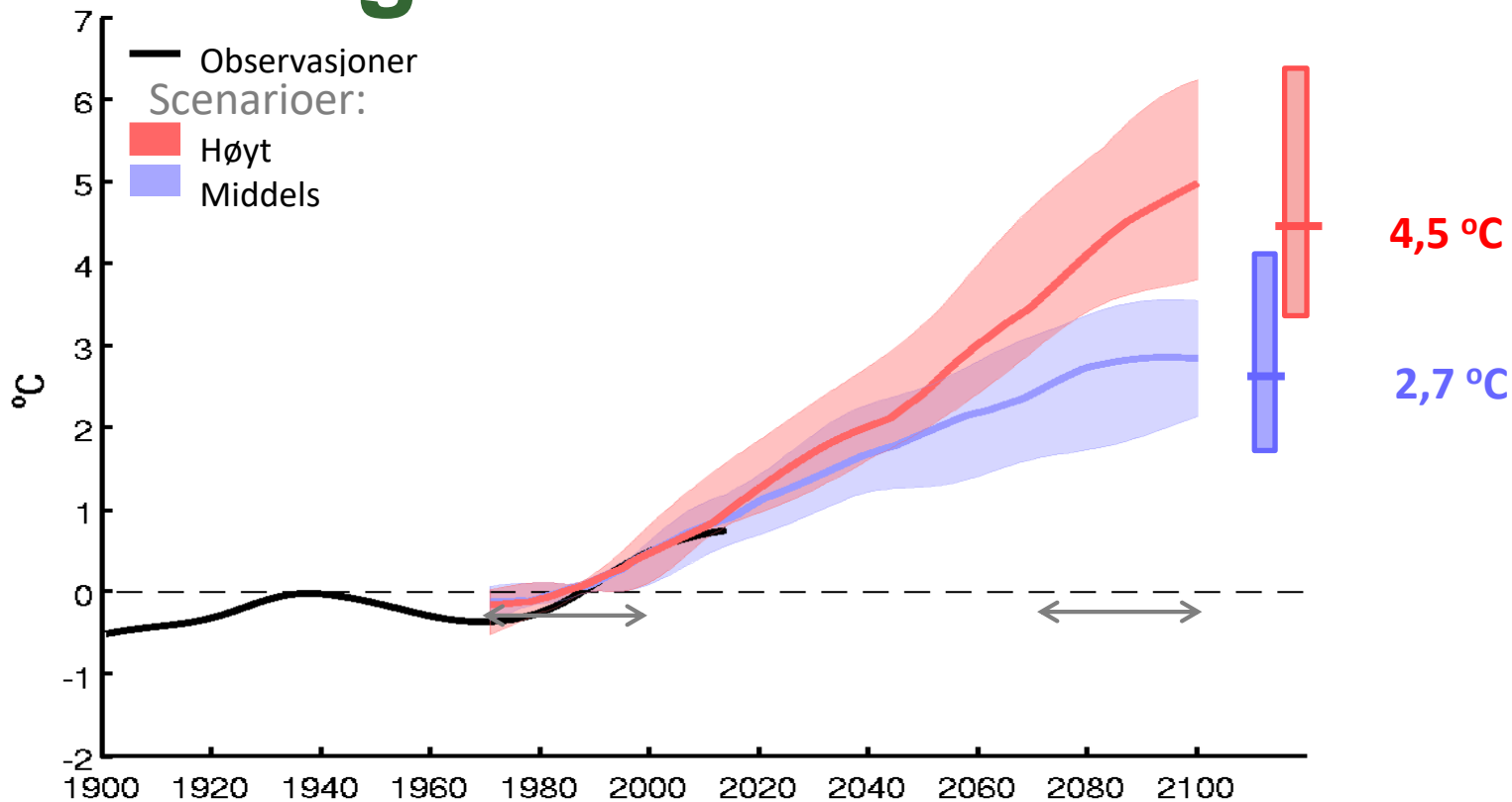

Stortingsmeldingen om klimatilpasning:

- For å følge «føre var-prinsippet» skal høyt utslippsscenario benyttes når konsekvenser av klimaendringer vurderes...

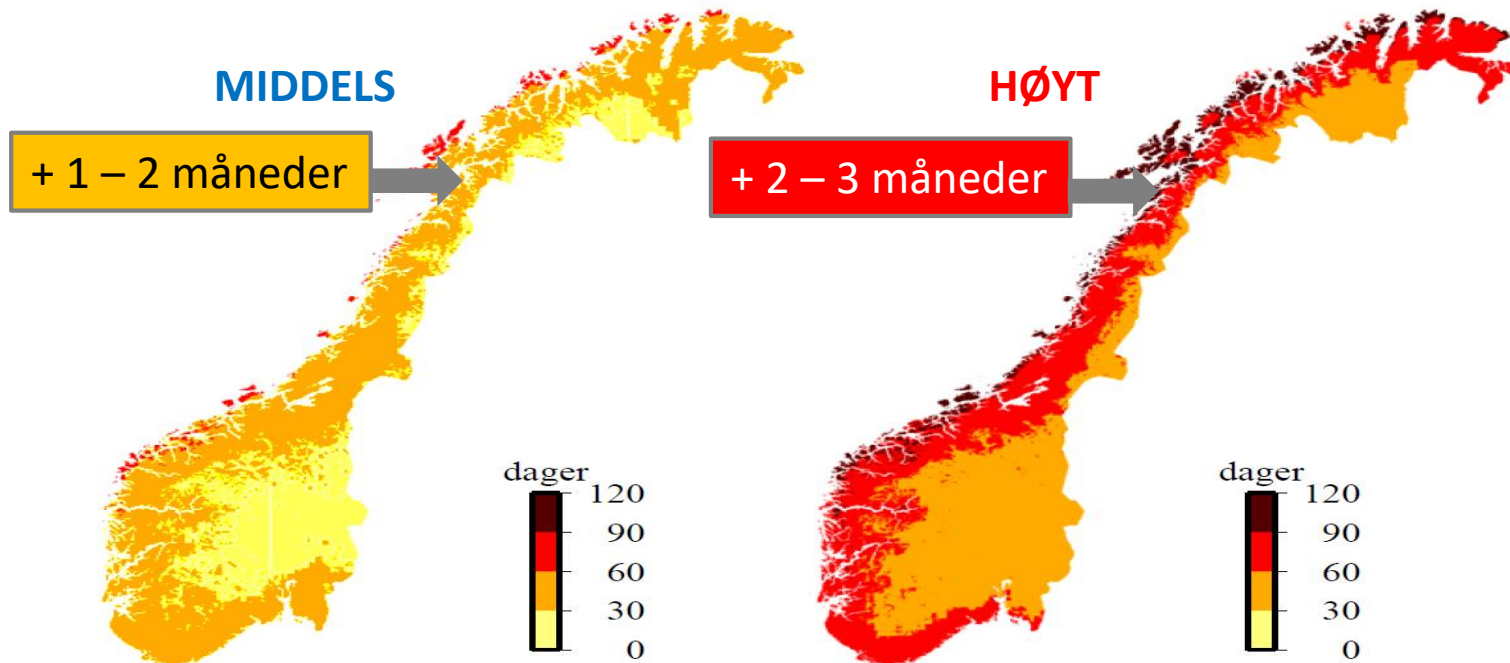
Norge blir varmere

Norge blir varmere

- Større oppvarming vinter enn sommer; høye utslipp:
  - Vinter: 5.0 [3.0 – 7.0]
  - Sommer: 4.0 [2.5 – 6.0]
- Større i nord enn i sør
- Større i innlandet enn ved kysten

Vekstsesongen blir lengre fra 1971-2000 til 2071-2100

Varmere klima: nye muligheter og utfordringer

Foto: G. Volker/Wikipedia

Foto: M. Plansky

Överföring av blåtungevirus mellan svidknott och idisslare
 Viruset kan komma in i landet via transporter med infiserade idisslare eller via svidknott som sugit blod från infiserade idisslare och sedan tagit sig in i landet.

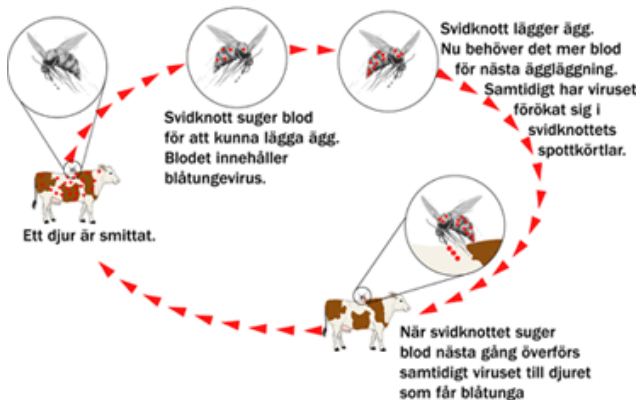
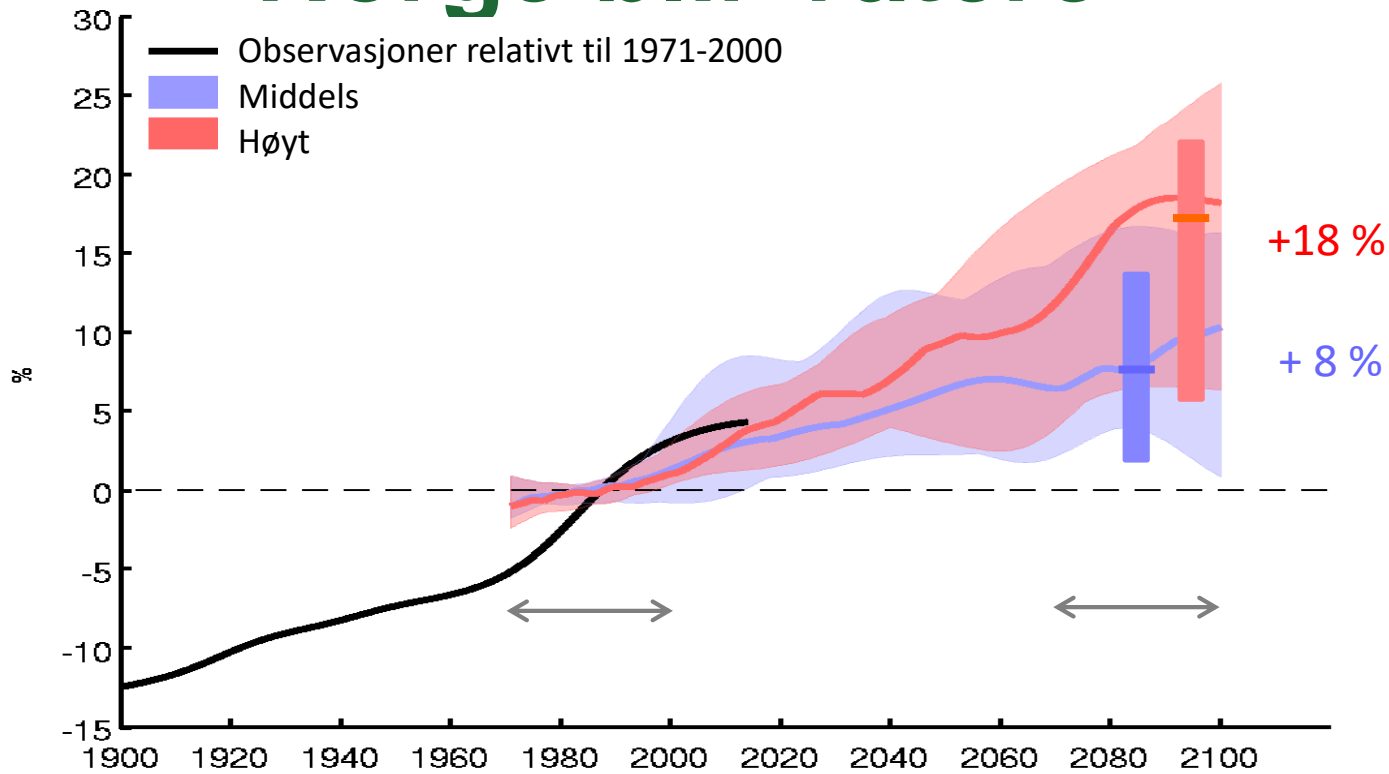

Foto: Wikipedia

Foto: Jafar Razzaghian/Bioforsk

Norge blir våtere

Norge blir våtere

- Størst prosentvis økning i nord
- Størst økning i mm: Vestlandet, Trøndelag, Helgeland
- Middelveiden tilsier økning alle årstider i Nord-Norge:
  - Størst økning sommer og høst i Nordland og Troms
  - Størst økning vår og sommer i Finnmark

NB! Usikkert hvor robuste årstidsendringene er

Nedbørøkning: Ja! Men når på året?

Foto: Lars Tore Endresen/NRK

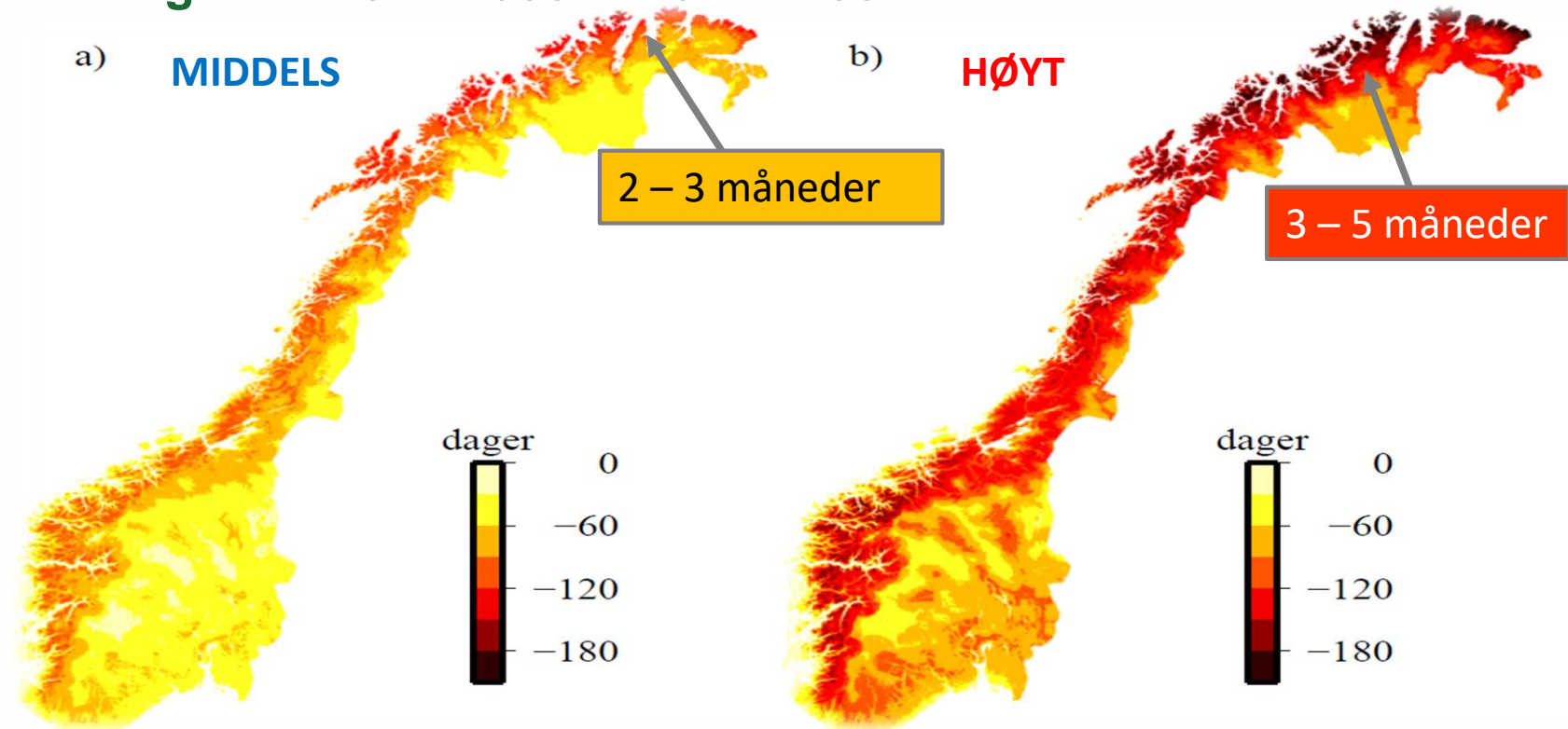
Korttidsnedbør

- Episoder med høy 3-timers nedbør øker mer enn middelnedbøren
- **Inntil videre anbefaler vi et klimapåslag på 40 % på regnskyll med kortere varighet enn 3 timer**

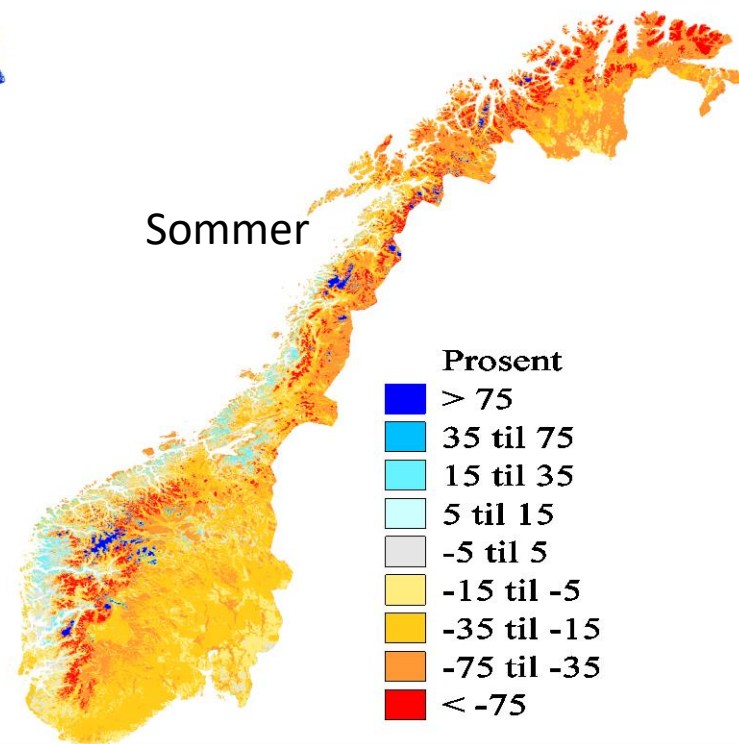
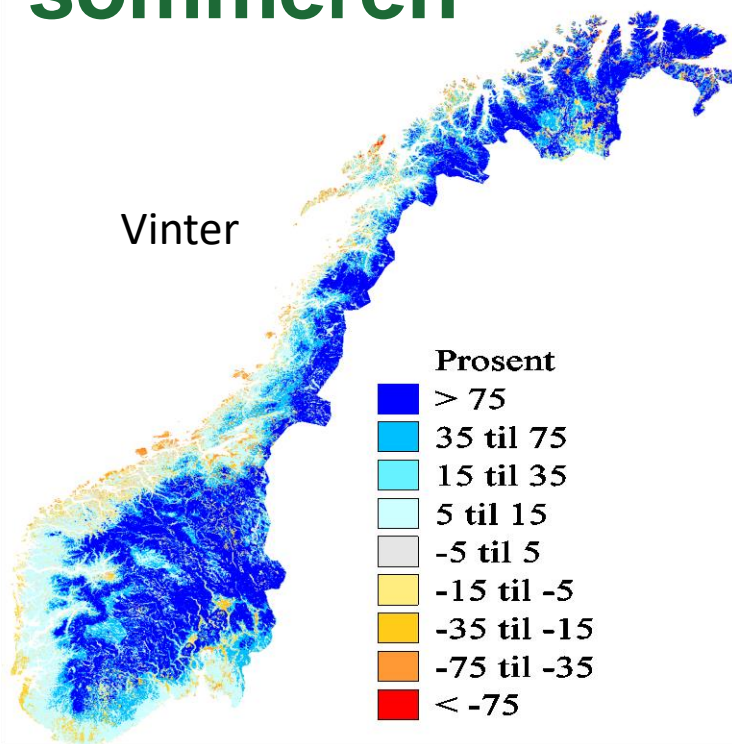

Snøsesongen blir kortere

Endringer fra 1971-2000 til 2071-2100

Vannføring: Større om vinteren – mindre om sommeren

På tross av nedbørøkningen må vi mange steder regne med:

- økt sannsynlighet for sommer-tørke p.g.a.:
  - økt fordampning
  - mer konsentrert nedbør
- konsekvenser:
  - økt vanningsbehov
  - økt fare for lyng- og skogbrann

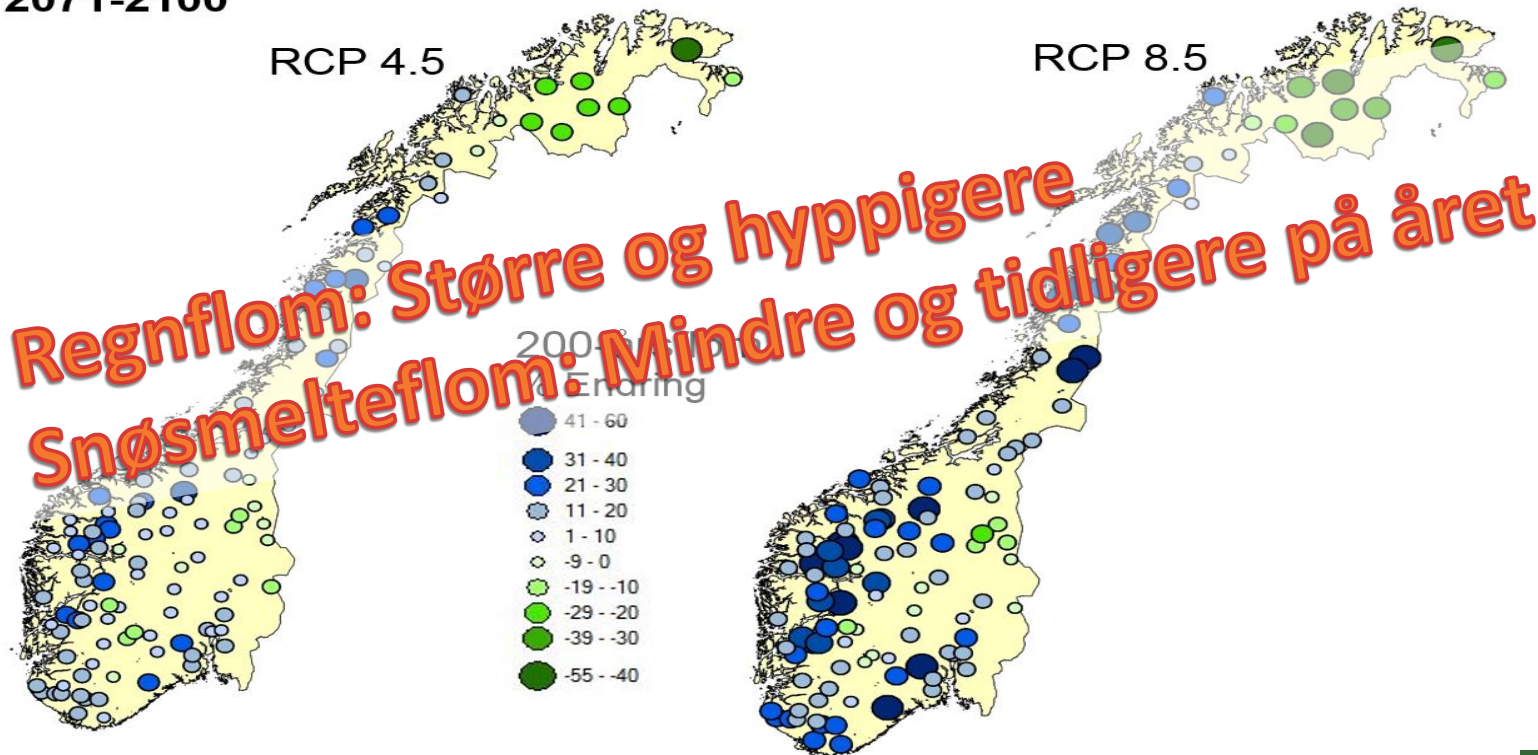
Foto: Pontus Orre/ Aftonbladet

Flommene blir større **her** og mindre **der**

2071-2100

RCP 4.5

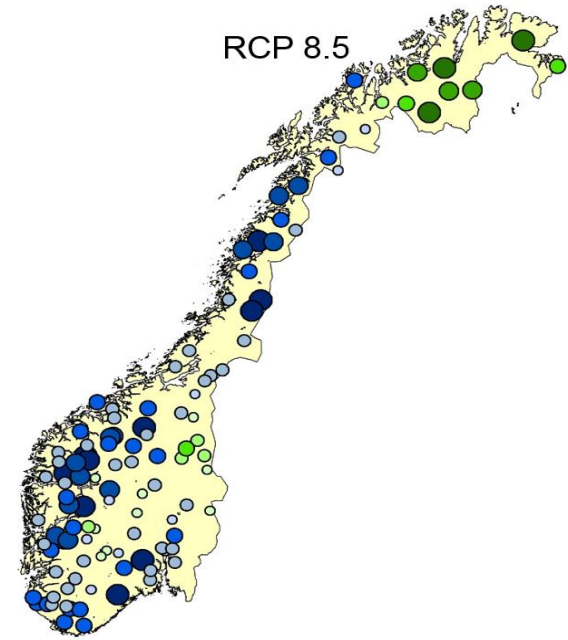
RCP 8.5

Klimatilpasning, flom og klimapåslag

NVE bruker en tredeling:

- **0%**
  - Store nedbørfelt dominert av snøsmelteflommer
- **20%**
  - Nedbørfelt hvor regnflommer vil dominere i fremtiden
  - Små nedbørfelt som reagerer raskt på regn
- **40%**
  - I noen områder er forventede endringer enda større. Der anbefaler vi at en 40% økning vurderes i tillegg.

Skred i fremtidens klima

- Endringer i klima og hydrologi vil påvirke skredfaren:
- Mer ekstremnedbør i bratt terreng → *økt fare for flom-, jord-, og steinskred*
- Høyere temperatur → *redusert fare for tørrsnøskred, økt fare for våtsnø- og sørpeskred*
- Mer flom i små elver og bekker → økt erosjon → *økt fare for kvikkleireskred*

→ **Økt aktsomhet**

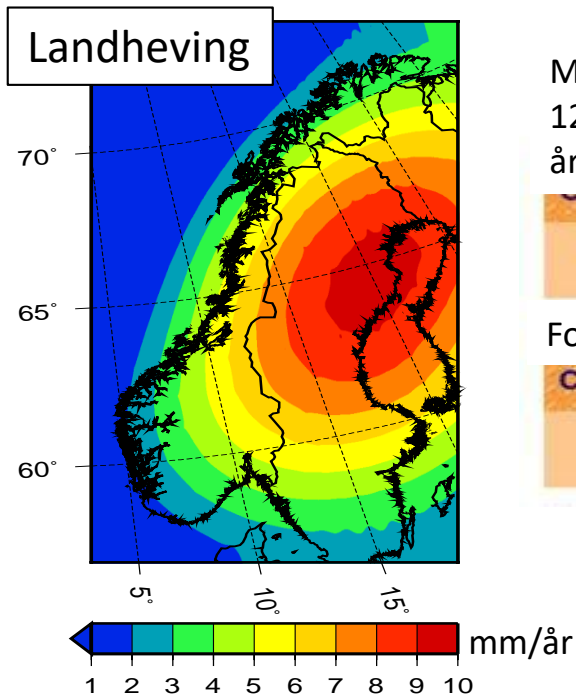
Trondheim 2012, Foto: Ned Alley, SCANPIX

Tinnsjø 2014 Foto: Audun Langelid

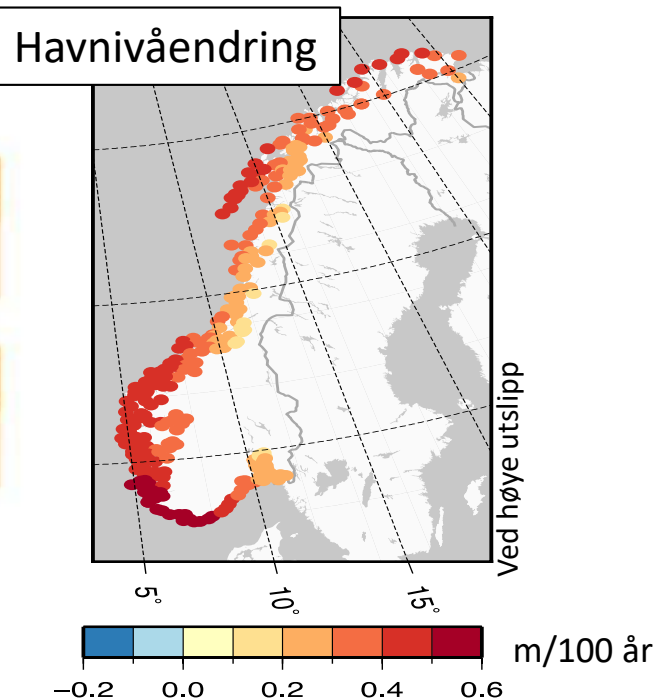
Havnivå: Landheving er viktig i Norge

Mer enn
12 000
år siden:

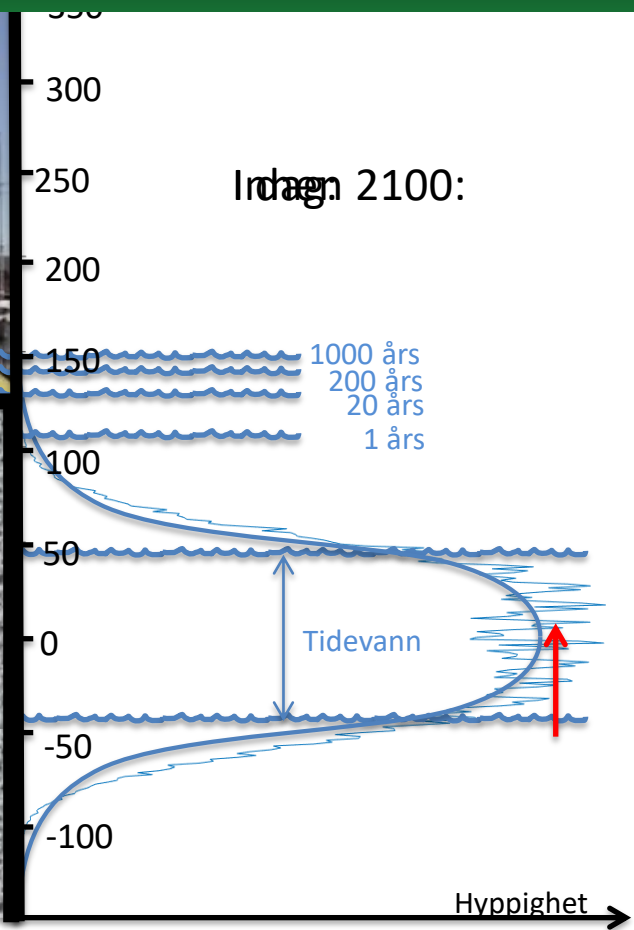

Fortsatt:

KARTNULL

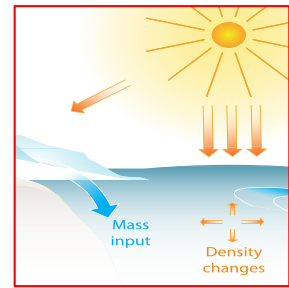

Stormflonivåer høyere
Oversvømmelser oftere

Væreffekter

50 cm havnivåstigning

Kartverket.no/sehavniva

Havnivåstigning – 200-års stormflo:

Klimapåslag på stormflonivå:

22-81cm (avh. av kommune)

DSB Tema:

Havnivåstigning og stormflo

Foto: Jan Lillebø, Bergens Tidende

Typisk sammendrag i fylkesvise «Klimaprofiler»:

ØKT SANNSYNLIGHET

Kraftig nedbør

Regnflom

Jord-, flom-
og sørpeskred

Stormflo

MULIG ØKT SANNSYNLIGHET

Tørke

Isgang

Snøskred

Kvikkleireskred

UENDRET/MINDRE SANNSYNLIGHET

Snøsmeltelom

USIKKERT

Sterk vind

Steinsprang og
steinskred

Fjellskred

Ansvar

- Miljødirektoratet har overordnet ansvar for klimatilpasning
- NVE har ansvar for flom, skred og overvann
- MET har ansvar for beregning av korttidsnedbør og påregnelig maksimalnedbør
- DSB har ansvar for å gi kommunene råd om stormflonivå

Oppfølging av råd fra utvalg etc.

- KSS er opprettet i tråd med råd i NOU og Meld.St.
- Aktivitetsnivået er tilpasset bevilgningene
  - Hovedproblem: Uforutsigbarhet
- Overvannsutvalget peker på behov for flere målinger av korttidsnedbør
  - mange kommuner følger opp
  - MET tar imot og kvalitetskontrollerer målingene, foreløpig uten ekstra ressurser, som forutsettes

NORSK KLIMASERVICESENTER

Meteorologisk
institutt

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

uni Research

BJERKNES CENTRE
for Climate Research

Kontakt: Leder Inger Hanssen-Bauer // klimaservicesenter.no